

İRAN – TÜRKİYE İŞ FORUMU

[Sonuç Raporu]

(05 MART 2016)

İRAN – TÜRKİYE İŞ FORUMU

İran Ticaret, Sanayiler, Madenler ve Tarım Odaları – Tahran,

05 MART 2016

İran – Türkiye İş Forumu, Başbakanımız Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu’nun İran’a gerçekleştirdiği resmi ziyaret kapsamında, DEİK/Türkiye-İran İş Konseyi tarafından Sayın Başbakanımız’ın yanı sıra T.C. Ekonomi Bakanı Mustafa Elitaş, Enerji Bakanı Berat Albayrak, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Binali Yıldırım, İran Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı İshak Cihangiri, Ulaştırma Bakanı Mahmut Vaizi, Sanayi, Maden ve Ticaret Bakanı Muhammed Nimetzade ve üst düzey yetkililerinin onurlandırılmalarıyla, 5 Mart 2016 tarihinde İran Ticaret, Sanayiler,

Madenler ve Tarım Odaları ev sahipliğinde Tahran’da düzenlendi.

P5+1 ülkeleri ile İran arasında yapılan görüşmeler ve İran’a uygulanan yaptırımların kaldırılması ile birlikte tüm dünyanın gözlerini çevirdiği İran’ın başkenti Tahran’da, düzenlenen İran-Türkiye İş Forumu’na Türkiye’den 160 iş insanı katıldı. İş Forumu’nda, Türkiye ile İran arasındaki karşılıklı ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi konuları ele alındı.

T.C. Başbakanı Ahmet Davutoğlu, 4 Mart 2016 tarihinde Tahran'da ilk olarak İran'da yatırımı ve iş ilişkileri olan üst düzey 40 firma temsilcilerinin katılımı ile bir değerlendirme toplantısı düzenledi. Moderatörlüğünü DEİK Yönetim Kurulu Üyesi ve Türkiye – ODO – KİK İş

Konseyleri Koordinatör Başkanı ve aynı zamanda Türkiye – Lübnan İş Konseyi Başkanı Rona Yırcalı'nın yaptığı değerlendirme toplantısında firmalarımızın yaşamış olduğu sorunlar ve çözüm önerileri gümrük ve ulaştırma, taklit ürün, taşıma maliyetleri, bürokrasi ve diğer olarak ana başlıklar halinde toplandı. Konu ile ilgili detaylı bilgiler aşağıda yer almaktadır;

Gümrük ve Ulaştırma

Sorunlar:

- İran gümrüklerinde uygulanan gözetim ve supalan yapılmaması sonucu araçların komple boşaltılması ve bunun mallara zarar vermesi.
- Gümrüklerde yaşanan keyfi gümrük vergisi artışları.
- Gümrüklerin şeffaf olmaması, nakliye esnasında alınan ekstra harçlar, yüksek ve faturalandırılmayan kira tutarlarının bulunması.
- Türk TIR'larının kapılarda uzun süre bekletilmesi, Türki Cumhuriyetlere geçişlerde gümrüklerde İran araçlarına öncelik tanınması ve Türk araçlarının bekletilmesi
- İran'ı transit geçen Türk araçlarının depolarında bulunan kullanım fazlası mazota ağır cezalar uygulanması
- İran'a transit "boş" giriş yapan Türk araçlarının yük almalarına izin verilmemesi
- İran ithalatçılarının Türk taşımacısı kullanması durumunda alınan %10 taşıma vergisi
- İran'da güzergah değişikliğinde izin alma zorunluluğu
- İran ülkesinden alınan mazot için ek vergi uygulaması

Çözüm Önerileri:

- Gümrüklerde gözetim uygulamasının kaldırılması ve supalana geçilmesi.
- Türk araçlarına yapılan ayrımcılığa son verilmesi

Taklit Ürün

Sorun: İran içinde çok fazla taklit ürün bulunması ve kanunların yabancı firmaları korumuyor olması, taklit ürünün takibinde savcılık izninin 1 ay gibi uzun sürelerde çıkıyor olması.

Çözüm Önerileri: İran Adalet Bakanlığı ve İran Ekonomi Bakanlığı'nın yabancı firmaların korunmasıyla ilgili mevzuatta değişikliğe gitmesi, taklit ürün şikayeti takibinde için mali polis teşkilatına yetki verilmesi.

Taşıma Maliyetleri:

Sorunlar: Taşıma maliyetlerinin çok yüksek olması.

Çözüm Önerileri:

- Yeni güzergahlar oluşturulması ve yeni nakliye firmalarının teşviki.
- Nakliye alternatiflerinin geliştirilerek yakıt desteği sağlanması.

Bürokrasi:

Sorunlar:

- Kozmetik/dermokozmetik sektörüne ruhsatlandırma konusunun İran Sağlık Bakanlığı nezdinde çok uzun süre alması, İran Sağlık Bakanlığı tarafından talep edilen bilgi ve belgelerin çok fazla zaman kaybına yol açan uygulamalar olması. Tek bir ürün lisansının alınmasının ortalama 6-7 ay sürmesi. Ayrıca Türkiye'den ve diğer Asya ülkelerinden şu anda İran piyasasına yeni marka girişlerinin tamamen durdurulmuş olması. Bununla beraber Kuzey Avrupa menşeli ürünlerde lisans alım sürecinin 2-3 ay ile sınırlı olması.
- Kozmetik ürünlerinin yanı sıra Sağlık Bakanlığında gıda ürünleri izinlerinin çıkarılması da uzun sürmekte, evrakların eksiksiz olmasına rağmen sorunlar çıkarılmaktadır. Ayrıca izin alım sürecini takip eden avukat ve danışmanlar özellikle Türk ürünlerine yönelik böyle bir tutum sergilendiği konusunda duyum aldıklarını iletiyorlar.
- Menşei belgesi için istenen İran konsolosluğu onayının hem uzun, hem de pahalı bir süreç olması. Ürünlerin TIR ile gidip, evrakların arkasından gönderilmek zorunda kalınması.
- İran tarafından Ticaret Odası onaylı yabancı fatura istenilmesinin işlemleri geciktirmesi.
- Yerel şirket kurulmasının zorlukları ve karşılaşılan vergiler.
- İran ile imzalanan kolaylaştırma anlaşmasının halen İran tarafından uygulanmıyor olması.

Çözüm Önerileri:

İran Ticaret ve Sanayi Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı ile görüşmelerin ivedilikle başlatılması, izin ve ruhsatlandırma konularının ayrı bir mutabakatla çözüme kavuşturulması.

Diğer:

- Kış aylarında fabrikalara verilen doğal gaz miktarında yaşanan kısıtlamalar
- Yabancı yatırımcıların oturma izni alımı sırasında yaşadıkları sıkıntılar
- İran'ın uluslararası tahkim yasasına taraf olmaması
- Para transferlerinin uluslararası swift sisteminin kapalı olması nedeniyle gerçekleşmemesi
- Telekomünikasyon alt yapı sisteminin (telefon , internet vs.) yavaş olması
- Yedek parça ve diğer önemli teknolojik ürünlerin ülkeye ithalatında yaşanan sıkıntılar

Türkiye – ODO – KİK İş Konseyleri Koordinatör Başkanı ve aynı zamanda Türkiye – Lübnan İş Konseyi Başkanı Rona Yırcalı ve DEİK Genel Sekreteri Mustafa Mente, İran Ticaret, Sanayiler, Madenler ve Tarım Odaları Başkanı Mohsen Jelalpour ile 05 Mart 2016 tarihinde bir görüşme gerçekleştirdi. Gelecek dönem faaliyetlerinin ve iki ülke ticari ilişkilerinin arttırılması için gerekli konuların masaya yatırıldığı toplantıda karşılıklı görüş alışverişinde bulunuldu.

05 Mart 2016 tarihinde İran Ticaret, Sanayiler, Madenler ve Tarım Odalarında gerçekleştirilen İran – Türkiye İş Forumunda konuşan İran Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı İshak Cihangiri, Başbakan Davutoğlu'nun bu ziyaretinin, iki komşu ve dost ülke için yeni bir dönemin başlangıcı

olmasını ümit ettiğini İran'ın kardeş ve dost ülke Türkiye ile birlikte büyümek istediğini ve aynı zamanda bölge ve İslam ülkeleri arasında etkili olabilecek ülkeler olduğunu dile getirdi. Türkiye-İran ilişkilerindeki olumlu gelişmelerin bölgeye yansıyabileceğini ifade eden Cihangiri, son yıllarda ticaret hacminin 30 milyar dolara çıkmasının hedeflendiğini ancak yaptırımların bu gelişimi engellediğini ve bu nedenle ticaret hacminin 2013 ve 2014 yılına kıyasla 2015 yılında son derece gerilediğini ifade ederek, belirlenen hedefe ulaşmak için büyük adımlar atılması gerektiğini belirtti. İran'a uygulanan ambargo zamanında, Türkiye'nin her zaman İran'ın yanında olduğunu vurgulayan İran Cumhurbaşkanı Birinci Yardımcısı, ambargo sonrası dönemde ülkesinin Türkiye'nin bu desteğini asla unutmayacaklarını ifade etti.

İshak Cihangiri'nin ardından Forumda konuşan T.C. Başbakanı Ahmet Davutoğlu, ambargoların kaldırılması sonrasında, Türkiye-İran ilişkilerine ivme kazandırılmasının vaktinin geldiğini söyleyerek, ziyaretin zamanlaması ve muhtevası açısından bakıldığında yeni bir ilişki biçiminin ve yeni bir dönemin başlangıcı olarak değerlendirmek gerektiği kanaatinde olduklarını çünkü Türkiye'de ve İran'da 1 Kasım'da ve geçen hafta İran'da çok başarılı seçimlerin gerçekleştirildiğini ve her iki hükümetin de bugün kendi parlamentolarından çok güçlü desteğe sahip iki hükümet olarak çıktıklarını belirtti. Dolayısıyla hükümetlerin alacakları kararları işdünyaları ile istişare ederek kararlaştırdıkları hususları hayata geçirme konusunda hiçbir engel olmadığına ve iki ülke arasında siyasi irade ve ekonomik tamamlayıcılık ilişkisinin bulunduğu dikkat çeken Başbakan Davutoğlu, İran – Türkiye İş Forumuna katılan 160 Türk iş insanının girişimci zihniyeti temsil ettiğini söyledi.

Eğer güçlü bir ilişki, yeni bir dönem başlatacaksak üç ana unsurun mutlaka olması lazım diyen Başbakan Davutoğlu, bu unsurları aşağıdaki şekilde tanımladı;

Birincisi; ekonomiler arasındaki tamamlayıcılık ilişkisi. Yani iki ülke arasında eğer ekonomik ve sosyal yapıları itibarıyla tamamlayıcılık ilişkisi ve kültürel ve sosyal yapıları itibarıyla ortaklık varsa çok büyük bir potansiyel var demektir; Türkiye ile İran arasında bu var.

İkincisi; güçlü bir siyasi irade. Evet, son 13 yıl içinde gerek Sayın Cumhurbaşkanımızın Başbakanlığı döneminde, gerekse şimdi hiç aksamadan takip ettiğimiz bir politika; İran'la ilişkilerimize öncelik vermek ve bu ilişkilerin derinlemesine ve genişlemesi, yayınlaması yönünde güçlü bir irade sergilemek. Bugün bu iradeyi Sayın Ruhani ve Sayın Cihangiri'de görmekten büyük bir mutluluk duyduğum, güçlü siyasi irade de var.

Üçüncüsü ise; bu altyapıyı ve güçlü siyasi iradeyi reel ekonomik hayata yansıtacak girişimci sınıf. Bu salonda da bu üçüncü ayak en güçlü şekilde mevcudiyetini gösteriyor. Hem Türk tarafında, hem İran tarafında siyasilerin sergilediği güçlü iradeyi ve coğrafyamızın, tarihimizin getirdiği sağlam altyapıyı değerlendirebilecek son derece dinamik bir işadamları heyetini görmekten de büyük bir mutluluk duyuyorum. Bu çerçeveden baktığınızda, tam da bütün boyutlarıyla ilişkilerimize yeni bir ivme katmanın vakti gelmiş diye düşünüyoruz.

İşadamlarının kendilerine ilettiği bütün konuları Sayın Ruhani'yle paylaştıklarını ve önümüzdeki dönemde Mersin Limanıyla Bender Abbas Limanı arasında, Trabzon Limanı ile Bender Abbas Limanı arasında, Türkiye'deki hızlı tren koridoruyla İran'da Tahran'dan Tebriz'e doğru ilerlemesi planlanan hızlı tren koridoru arasında irtibatların güçlendirileceği ve limanların, tren yollarının, frekansları gittikçe artacak olan hava yolu şirketlerinin kapasitelerinin iki ülkeyi birbirine bağlayacağını açıkladı.

Önümüzdeki dönemde başta lojistik ve ulaştırma olmak üzere, turizm, bankacılık ve finans gibi birçok alanda, iki ülke arasındaki işbirliğinin katlanarak artacağını belirten Başbakan, Türkiye ile İran arasındaki ticari işbirliğinde hedefin 30 milyar ABD doları olduğunu söyledi ve iş insanlarından, iki ülkenin potansiyellerini, tek ülke gibi değerlendirmelerini istedi.

2015 yılında devreye giren "Tercihli Ticaret Anlaşması"nın uygulanmasında hiçbir aksama olmaması konusunda da Sayın Cihangiri ile prensip mutabakatına vardıklarını açıklayan Başbakan Davutoğlu, söz konusu anlaşmayla ilgili özellikle bürokrasiden kaynaklanan hususları giderme konusunda da kararlı olduklarını Tercihli Ticaret Anlaşması'nın bir sonrasında Serbest Ticaret Anlaşması'na geçecek şekilde gümrük duvarlarını tümüyle indirecek bir yaklaşımı da benimsemeyi düşündüklerini dile getirdi. Ayrıca Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması'nı da en kısa zamanda tamamlayacaklarını izah eden Başbakan Davutoğlu, bu ticari hayatı canlandırırken Türkiye'de üretilen malın İran'da satılması, İran'da üretilen malın Türkiye'de satılması şeklinde de düşünmemek gerektiğini çünkü o durumda

korumacı bir refleksin devreye gireceğini oysa asıl amacın, Türk firmalarının İran'da üretim yapmaları ve İran firmaları ve Türk firmalarının Türkiye'de yatırım yapmaları ve ardından iki ülke piyasalarına ortak ürünlerin sevk edilebileceğini ifade etti.

Bu bağlamda bu ticareti destekleyecek en önemli hususlardan birinin bankacılık sistemindeki entegrasyon olduğunu dile getiren Başbakan Davutoğlu, İran Riyali ve Türk Lirası arasında doğrudan ulusal para birimlerinin kullanılmasının eskiden beri alınan bir karar olduğunu, önümüzdeki dönemde de bankacılık sistemimizin daha aktif bir şekilde iki ülkenin ekonomilerini desteklemesi için de hükümetlerinin devreye gireceğini ve daha çok sayıda Türk bankasının İran'da çalışmasını, daha çok sayıda İran bankasının Türkiye'de faaliyet göstermesini temin edeceklerini belirtti.

Yaptırımlar döneminde İran'ın hep yanında olduklarını yaptırımlara karşı çıktıklarını çünkü prensip olarak ekonomik yaptırımlara karşı çıkmanın yanında İran'ın potansiyeline hep inandıklarını ve İran'ın yaptırımlardan kurtulması halinde çok büyük bir ivme ile dünya ekonomisine, bölge ekonomisine katkı yapacağına da inandığını ifade eden Başbakan Davutoğlu, geçmişte Türkiye'nin İran'ın yanında yaptırımlar döneminde çok kuvvetli bir iradeyle dururken kendilerini eleştirenlerin şimdi kabileler halinde İran'a turlar tertip ettiklerini ve İranlı kardeşlerimizin bunu da iyi değerlendireceklerini düşündüğünü belirtti.

Bu bağlamda ilişkilerimizin üçüncü bir boyutunun, tamamlayıcılık ilişkisi anlamında enerji ilişkisi olduğunu İran'ın, dünyanın en büyük enerji üreticilerinden, enerji kaynağına sahip ülkelerden birisi olduğunu aynı zamanda Türkiye'nin de, dünyada en fazla, en hızla artan enerji ihtiyacına sahip olan ve transit geçit anlamında da en büyük potansiyeli barındıran ülke konumunda olduğunu ve enerji konusunda puzzle'nin birbirini tamamladığını izah etti.

Başbakan Davutoğlu, İran Cumhurbaşkanı 1. Yardımcısı Cihangiri'ye teşekkür etmek istediği bir başka konunun, son dönemlerde basın-yayın organlarına yansıyan sanki Türkiye'de turizmin son terör saldırıları dolayısıyla yeterli güvenliğe sahip olmadığı gibi bir hususu burada kendilerinin açık bir şekilde reddetmiş olmaları olduğunu, Türkiye'nin yılda, 1 milyon 700 bin civarında İranlı turisti ağırlarken geçmişte ne kadar güvenliyse bugün de o kadar güvenli olduğunun altını çizdi.

Aynı şekilde turizm bağlamında Türkiye’den de İran’a turizmin teşvik edilmesi gerektiğini düşündüğünü, İran’ı değişik vesilelerle yakından tanımış, güzel şehirlerini gezmiş bir İran dostu olarak İran’ı keşfedilmemiş bir hazine olarak tanımlayan Başbakan Davutoğlu, Türkiyeli turistlere, İran’ın çok yeni imkânlar, çok yeni gözlem imkânları sunacağını ifade etti. Türkiye’nin dünyada altıncı büyük turizm ülkesi ve turizmde büyük bir tecrübeye sahip olduğunu, otellerin dünya standartlarında hep birincilikle anılmış, ödüller almış oteller olduğunu açıklayan Başbakan Davutoğlu, turizm yatırımcılarını sadece Türkiye’de değil Şiraz’da, İsfahan’da, Yezd’de, Tahran’da, Tebriz’de görmek istediğini böylece iki ülke arasındaki yatırım imkânlarının çeşitlenmiş olacağını ve kültürel birikimimizin dünyaya daha iyi tanıtılmasına imkân sağlanacağını belirtti.

Son 2 yıl içinde 2012’de 22 milyara ulaşan ticaret hacminin 9 milyara doğru gerilediğini üzüntüyle dile getiren Başbakan Davutoğlu, eğer 22 milyardan 9 milyara bazı arızı faktörler dolayısıyla bu şekilde gerilemişse, şimdi de en geç 3 yıl içinde 9 milyardan 30 milyara çıkmasını beklediğini ve bunun için başta belirlediği şartların herkez açısından geçerli olduğunu ifade etti.

İran ve Türkiye arasında çok güçlü ekonomik tamamlayıcılık ilişkisi olduğunu bir kez daha tekrarlayan Başbakan Davutoğlu, Türkiye ile İran arasında bugün Sayın Cihangiri’nin ve kendisinin konuşmalarından da görüleceği üzere, Sayın Ruhani’yle de gün içerisinde yapmış oldukları görüşmelerde de vurgulandığı gibi, önümüzdeki dönem de Sayın Ruhani’nin Türkiye ziyaretinde tekrar tekrar vurgulanacağı gibi çok güçlü bir siyasi iradenin hakim olduğunu, Sayın Cumhurbaşkanı’mızın Başbakanlığı döneminde derinleşen, kökleşen ilişkilerimiz bu güçlü siyasi iradeyle geleceğe taşınacağından emin olduğunu vurguladı.

Forumun ardından gerçekleştirilen bölümde, 300’den fazla Türk ve İranlı iş insanı birebir görüşme fırsatını yakaladı.

FAYDALI BİLGİLER:

T.C. TAHRAN BÜYÜKELÇİLİĞİ

Telefon: +98 21 3 595 11 00 (Santral)

Faks: +98 21 3 311 79 28

E-posta:embassy.tehran@mfa.gov.tr

Büyükelçilik Posta adresi: *Ferdowsi Ave. No. 337 P.O.Box: 11365-8758 Tehran*

Facebook Adres [facebook/T.C.TAHRAN BÜYÜKELÇİLİĞİ](https://facebook/T.C.TAHRAN.BÜYÜKELÇİLİĞİ)

Twitter Adres twitter.com/TahranBE

Çalışma Saatleri

- Pazar - Perşembe (09:00 -17:00)

Başvuru Kabul Saatleri : Konsolosluk Şubesi çalışma saatleri 09:00 - 12:30 arasındır.

İRAN'DAKİ BAŞKONSOLOSLUKLAR

T.C. MEŞHED BAŞKONSOLOSLUĞU

Telefon : 00 98 51-376 451 50 Başkonsolosluk Nöbetçi Telefon Numarası (Tatil günleri ve mesai saatleri dışında): 00 98 935 974 1707

Faks: 00 98 51-376 200 31

e-Posta : consulate.mashhad@mfa.gov.tr

Adres: T.C. Meşhed Başkonsolosluğu Bulvar-i Sajjad Khiyaban-i Gelayol No: 45 Mashhad-İran

Web sitesi: meshed.bk.mfa.gov.tr

T.C. TEBRİZ BAŞKONSOLOSLUĞU

Telefon:+984133271882 +98 41 3327 18 83

Faks : +98 41 3332 49 07

e-Posta : consulate.tebriz@mfa.gov.tr

Adres : Kuye Vale Asr Khiyabani Forughi Falakai Homafar Kuçe-i Farhangian No:8 TEBRİZ

Web sitesi: tebriz.bk.mfa.gov.tr

T.C. URUMİYE BAŞKONSOLOSLUĞU

Telefon: 0098-4433478770(santral) ; 0098-44 3345 88 01-347 45 76(ikametgah)

Faks: 0098-44 3346 95 95

e-Posta: consulate.urmia@mfa.gov.tr

Adres: Khayabane Shahid Dr. Beheshti No:30 Orumieh-Iran

Web sitesi: urumiye.bk.mfa.gov.tr

T.C. TAHRAN TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

Telefon: + 98 21 3391 3592

Faks: + 98 21 3392 4952

e-Posta: tahran@ekonomi.gov.tr

Adres:Ferdowsi Ave. No: 337 P.O.Box: 11365-8758 Tehran